

การศึกษาความยากจนของครัวเรือนตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

The Household Poverty Study of Tachamuang Rattapumi District Songkhla

รุชณา หลีหารัน¹และคมกริช วงศ์แข^{2*}

Ruchana Leeharun¹ and Komkrit Wongkhae^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาความยากจนของครัวเรือนตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดัชนีความยากจนของครัวเรือนตามแนวคิดของ Foster-Greer-Thorbecke (FGT) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจน และระดับความพึงพอใจของครัวเรือนต่อการพัฒนา โดยเก็บข้อมูลจากครัวเรือนจำนวน 369 ชุด ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนตำบลท่าชะมวงมีความยากจน 7 หมู่บ้านจากทั้งหมด 15 หมู่บ้าน โดยบ้านคลองยางแดงมีส่วนความยากจนมากที่สุด ส่วนบ้านลานควายมีช่องว่างความยากจนและความรุนแรงของความยากจนมากที่สุด ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจนของครัวเรือนพบว่า ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตรจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนของหัวหน้าครัวเรือนมีอิทธิพลต่อระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจน ระดับความพึงพอใจของครัวเรือนต่อการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสังคม และด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านเศรษฐกิจมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

คำสำคัญ: ความยากจน สัดส่วนความยากจน ช่องว่างความยากจน ความรุนแรงของความยากจน

Abstract

The study of poverty of household in Tachamuang Rattaphumi District Songkhla aimed to verify the poverty index using the Foster-Greer-Thorbecke (FGT) indicator, factor affecting household's income gap from poverty line and the satisfaction of household toward local authority development policy. The household surveys of 369 questionnaires from 15 villages were collected during the study. The results revealed that there are 7 poor villages of out 15 villages. Ban Klong Yang Daeng is the highest head count index of poverty and Ban Lam Kwai is defined as the highest income gap and severity of poverty village. Factors that determine income gap from poverty line are household's agricultural land household number and household leader who is working in private sector. Households' altitudes toward local authority development policy for infrastructure, economic and social aspects are moderate satisfactions and toward health aspect is less.

Keywords: Poverty line, Headcount index, Poverty gap, Poverty severity

¹ นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000

² อาจารย์ สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000

*Corresponding author: e-mail: komkrit_w@hotmail.com Tel.074-311885-7 ext. 1803

คำนำ

การพัฒนาเศรษฐกิจที่ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องเป็นการพัฒนาที่ทำให้ประชาชนหลุดพ้นจากความยากจน หรืออย่างน้อยก็ให้มีรายได้ที่เพียงพอต่อการยังชีพ การศึกษาความยากจนของครัวเรือนโดยใช้ค่าดัชนีความยากจนที่สามารถสะท้อนถึงครัวเรือนที่ยากจนเป็นสัดส่วนต่อครัวเรือนทั้งหมด ระดับความขาดแคลนและระดับความรุนแรงของความยากจน เป็นการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ในการเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อให้ความช่วยเหลือครัวเรือนที่ยากจนให้สอดคล้องกับระดับความยากจนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครัวเรือนตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ การทำสวนยาง สวนผลไม้ ทำนา บางส่วนทำอาชีพค้าขาย และรับจ้าง ในขณะที่ครัวเรือนบางส่วนประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรม ได้แก่ โรงโม่หิน และโรงงานแปรรูปต่างๆ ครัวเรือนโดยส่วนใหญ่มีงานทำ มีรายได้พอเลี้ยงปากท้องสำหรับคนในครอบครัว แต่การประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการเกษตรนั้นจะต้องอาศัยการกำหนดจากสภาพดินฟ้าอากาศเป็นหลัก ทำให้บางช่วงเวลาโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน ครัวเรือนมีความยากลำบากในการประกอบอาชีพ บางครั้งไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ทำให้รายได้ของครัวเรือนที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ยิ่งในปัจจุบันนี้เป็นยุคที่ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ มีราคาแพงขึ้น เมื่อมีรายได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการขั้นพื้นฐานการดำรงชีวิตทำให้เกิดความยากจน ซึ่งครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตรมีโอกาสในการหลุดพ้นจากความยากจนน้อยที่สุด งานวิจัยชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความยากจนของครัวเรือนตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เพื่อให้ได้ข้อมูล ที่สามารถเปรียบเทียบระดับความยากจนของแต่ละหมู่บ้านได้ ซึ่งมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความยากจนของหมู่บ้านที่มีความยากจนจริงๆ พร้อมทั้งทราบถึงระดับความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาของภาครัฐ และเป็นแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ที่ยากจนในตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลาและพื้นที่อื่นต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครัวเรือนตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา จำนวน 369 ตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประเด็นการศึกษาดัชนีความยากจนของครัวเรือน ได้แก่ สัดส่วนความยากจน (P_0) ช่องว่างความยากจน (P_1) และความรุนแรงของความยากจน (P_2) ตามแนวคิดของ Foster-Greer-Thorbecke (FGT) (1984)¹

2.2 ประเด็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจน ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตร มูลค่าบ้านและที่ดินของครัวเรือน

$$P_\alpha = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^M \left[\frac{(Z - Y_i)}{Z} \right]^\alpha$$

เมื่อกำหนดให้

P = ดัชนีวัดความยากจน

N = จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง

M = จำนวนประชากรที่ยากจน

Z = เส้นความยากจน (รายได้ 5,841 บาทต่อเดือน)

Y = รายได้ของคนที่มีระดับรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับเส้นความยากจน

$\alpha = 0, 1, 2$

และหนี้สินค้างชำระของครัวเรือน ตัวแปรตาม ได้แก่ ระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจน ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงซ้อนแบบพหุ (Multiple regression analysis)

2.3 ประเด็นการศึกษาระดับความพึงพอใจของครัวเรือนต่อนโยบายการพัฒนาตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านสังคม และการพัฒนาด้านสาธารณสุข โดยใช้การแบ่งระดับความพึงพอใจตามเกณฑ์ของ Likert

ผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นที่ 1 การศึกษาความยากจนของครัวเรือนตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ผลการศึกษาความยากจน พบว่ามีครัวเรือนยากจนทั้งหมด 7 หมู่บ้านจากทั้งหมด 15 หมู่บ้าน โดยที่สัดส่วนความยากจนของครัวเรือน (P_0) ในหมู่ที่ 4 บ้านคลองยางแดงมีค่ามากที่สุดเท่ากับ 0.535 รองลงมาหมู่ที่ 1 บ้านลานควาย หมู่ที่ 13 บ้านยางแดง หมู่ที่ 8 บ้านท่ามะปราง หมู่ที่ 15 บ้านคลองกอย หมู่ที่ 6 บ้านเนินนิมิต และหมู่ที่ 11 บ้านนิคมพัฒนา 2 ซึ่งมีค่าสัดส่วนความยากจนเท่ากับ 0.200, 0.100, 0.090, 0.076, 0.055 และ 0.041 ตามลำดับ โดยที่ทั้งตำบลมีค่าสัดส่วนครัวเรือนยากจนเท่ากับ 0.037 หรือ 3.70 เปอร์เซ็นต์ (ตารางที่ 3)

ส่วนผลการศึกษาช่องว่างความยากจน (P_1) ซึ่งเป็นดัชนีที่สะท้อนถึงความขาดแคลนของครัวเรือน พบว่า ช่องว่างของความยากจนของครัวเรือนในหมู่ที่ 1 บ้านลานควายมีค่ามากที่สุดเท่ากับ 0.080 รองลงมาหมู่ที่ 8 บ้านท่ามะปราง หมู่ที่ 15 บ้านคลองกอย หมู่ที่ 11 บ้านนิคมพัฒนา 2 หมู่ที่ 4 บ้านคลองยางแดง หมู่ที่ 13 บ้านยางแดง และหมู่ที่ 6 บ้านเนินนิมิต มีค่าช่องว่างความยากจนเท่ากับ 0.049, 0.024, 0.020, 0.019, 0.014 และ 0.007 ตามลำดับ โดยที่ทั้งตำบลมีค่าช่องว่างความยากจนเท่ากับ 0.014

ผลการศึกษาความรุนแรงของความยากจน (P_2) พบว่า ความรุนแรงของความยากจนของครัวเรือนในหมู่ที่ 1 บ้านลานควายมีค่ามากที่สุดเท่ากับ 0.057 รองลงมาหมู่ที่ 8 บ้านท่ามะปราง หมู่ที่ 4 บ้านคลองยางแดง หมู่ที่ 11 บ้านนิคมพัฒนา 2 หมู่ที่ 15 บ้านคลองกอย หมู่ที่ 13 บ้านยางแดง และหมู่ที่ 6 บ้านเนินนิมิต มีค่าเท่ากับ 0.037, 0.009, 0.009, 0.007, 0.002 และ 0.001 ตามลำดับ โดยที่ทั้งตำบลมีค่าความรุนแรงของความยากจนเท่ากับ 0.009

จะเห็นว่า เมื่อวัดจากสัดส่วนความยากจน หมู่บ้านที่มีสัดส่วนความยากจนมากที่สุด คือ หมู่ที่ 4 บ้านคลองยางแดง เนื่องจากครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน แต่เมื่อวัดจากช่องว่างความยากจนปรากฏว่า หมู่ที่ 4 บ้านคลองยางแดง มีช่องว่างความยากจนเป็นอันดับที่ห้า นั่นหมายถึงว่า ครัวเรือนบ้านคลองยางแดงมีช่องว่างระหว่างรายได้กับเส้นความยากจนน้อยแสดงถึงความยากลำบากน้อยกว่า บ้านลานควาย บ้านท่ามะปราง บ้านยางแดง บ้านนิคมพัฒนา 2 และบ้านคลองกอย ตามลำดับ

เมื่อวัดจากช่องว่างความยากจน หมู่บ้านที่มีช่องว่างความยากจนมากที่สุด คือ หมู่ที่ 1 บ้านลานควาย เนื่องจากครัวเรือนส่วนใหญ่มีช่องว่างระหว่างรายได้กับเส้นความยากจนมาก นั่นหมายถึง ครัวเรือนบ้านลานควายมีความยากลำบากมาก แต่ถ้ามองสัดส่วนความยากจน ปรากฏว่า ครัวเรือนบ้านลานควายมีสัดส่วนความยากจนน้อยกว่าหมู่ที่ 4 บ้านคลองยางแดง

เมื่อวัดจากความรุนแรงของความยากจน หมู่บ้านที่มีความรุนแรงของความยากจนมากที่สุด คือ หมู่ที่ 1 บ้านลานควาย นั่นหมายถึง ครัวเรือนบ้านลานควายมีความหลุดพ้นจากความยากจนได้ยากที่สุด ซึ่งมีความยากจนรุนแรงที่สุด

และหลุดพ้นความยากจนได้ยากที่สุด เนื่องจากครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ซึ่งต้องทำตามฤดูกาล มีรายได้ไม่ประจำ ไม่สม่ำเสมอ เมื่อเว้นว่างจากการทำนา บางครัวเรือนก็ไม่มีช่องทางประกอบอาชีพอื่น

ประเด็นที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจน

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจน

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม: ระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจน(GAP)			
	B	S.E	t	Sig.
ค่าคงที่	-16878.78	5977.214	-2.823854	0.0050***
อายุของหัวหน้าครัวเรือน(AGE)	37.16496	101.1091	0.367573	0.7134
พื้นที่ถือครองทางการเกษตร(AREA)	-437.5037	149.8004	-2.920577	0.0037***
หนี้สินค้างชำระของครัวเรือน(LOAN)	0.001152	0.002000	0.575795	0.5652
มูลค่าบ้านและที่ดินของครัวเรือน(ASSET)	-0.000561	0.001143	-0.490965	0.6964
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน(MEMBER)	-1866.324	1048.883	-1.779344	0.0761*
อาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย(DBUS)	1317.239	3372.480	0.390585	0.6964
อาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ(DGOV)	-3045.500	2103.186	-1.448041	0.1486
อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน(DHIRE)	8677.443	3239.678	2.678489	0.0078***
อาชีพพ่อบ้านหรือแม่บ้าน(DHOUSE)	8528.317	9801.887	0.870069	0.3849
อาชีพรับจ้างทั่วไป(DPRI)	6511.536	5572.878	1.168433	0.2435
R ²	0.085605			
Adjusted R ²	0.057556			
F-statistic	3.052002			
Prob. (F-statistic)	0.001023			

หมายเหตุ *ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 **ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ***ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1

จากผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ถือครองทางการเกษตรมีอิทธิพลต่อระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจนที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 กล่าวคือ ค่าสัมประสิทธิ์ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเท่ากับ -437.5037 หมายถึง ถ้าพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 ไร่ จะทำให้ระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจนลดลงเท่ากับ 437.5037 บาท เนื่องจากครัวเรือนที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมากจะสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตของครัวเรือนได้มาก โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกยางพาราซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของตำบลท่าชะมวง

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีอิทธิพลต่อระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจนที่ระดับนัยสำคัญ 0.1 โดยที่ถ้าครัวเรือนมีสมาชิกเพิ่มขึ้น 1 คน ครัวเรือนจะมีระยะห่างจากเส้นความยากจนลดลง 1866.324 บาท เนื่องจากครัวเรือน

ในตำบลท่าชะมวงเป็นครัวเรือนเกษตรที่ใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก การที่ครัวเรือนมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นทำให้มีผลผลิตจากภาคการเกษตรมากขึ้น สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้น

อาชีพพนักงานบริษัทเอกชนของหัวหน้าครัวเรือนมีอิทธิพลต่อระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนมีระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจนเพิ่มขึ้น 8,677.443 บาท เมื่อเทียบกับครัวเรือนที่มีหัวหน้าครอบครัวเป็นเกษตรกรเนื่องจากอาชีพในภาคเอกชนส่วนใหญ่เป็นอาชีพจ้างในห้างร้านธุรกิจต่างๆที่มีรายได้ต่ำกว่าการขายผลผลิตของเกษตรกร

ส่วนอายุของหัวหน้าครัวเรือน หนี้สินค้างชำระของครัวเรือน มูลค่าบ้านและที่ดินของครัวเรือนไม่มีอิทธิพลต่อระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเด็นที่ 3 การศึกษาระดับความพึงพอใจของครัวเรือนต่อการพัฒนาตำบลท่าชะมวง อำเภอรัทภูมิ จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของครัวเรือนรวมต่อการพัฒนา

ด้านการพัฒนา	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน	3.10	2.030	ปานกลาง
มีน้ำประปาใช้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ	3.59	3.164	มาก
ถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนลาดยางและใช้งานได้ดี	3.42	2.852	ปานกลาง
มีไฟฟ้าใช้ในครัวเรือนและสถานที่ใกล้เคียงอย่างสะดวก	3.65	1.315	มาก
มีโทรศัพท์สาธารณะภายในหมู่บ้านและสามารถใช้งานได้	2.48	1.477	น้อย
ทางระบายน้ำในหมู่บ้านมีประสิทธิภาพ	2.36	1.389	น้อย
ด้านเศรษฐกิจ	2.41	1.290	น้อย
มีการจัดตั้งกองทุนกู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพ	3.05	1.778	ปานกลาง
มีการจัดตั้งและหาตลาดในการจำหน่ายผลผลิต	2.14	0.802	น้อย
มีการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพของคนในท้องถิ่น เพื่อเพิ่มผลผลิต	2.03	1.290	น้อย
ด้านสังคม	3.42	1.186	ปานกลาง
ผู้ด้อยโอกาสได้รับเบี้ยยังชีพอย่างสม่ำเสมอ	3.58	1.664	มาก
มีการจัดเวทีประชาคมรับทราบความคิดเห็นของประชาชน	3.25	0.707	ปานกลาง
ด้านสาธารณสุข	3.21	0.81	ปานกลาง
ได้รับการดูแลจากเจ้าหน้าที่เป็นอย่างดีเมื่อเจ็บป่วย	3.24	0.766	ปานกลาง
การเดินทางไปรับการรักษาพยาบาลยังสถานีอนามัยมีความสะดวก	3.13	0.808	ปานกลาง
มีการรณรงค์ป้องกันโรคต่างๆอย่างสม่ำเสมอ	3.26	0.867	ปานกลาง

หมายเหตุ

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 มีระดับความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 -2.49 มีระดับความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 -1.49 มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

จากตารางที่ 2 เป็นการศึกษาความพึงพอใจของครัวเรือนต่อการพัฒนา โดยแบ่งการพัฒนาออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ด้านสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีข้อย่อย 5 ข้อ คือ การมีน้ำประปาใช้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนลาดยางและใช้งานได้ดี มีไฟฟ้าใช้ในครัวเรือนและสถานที่ใกล้เคียงอย่างสะดวก มีโทรศัพท์สาธารณะภายในหมู่บ้านและสามารถใช้งานได้ดี และทางระบายน้ำในหมู่บ้านมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจแบ่งเป็น 3 ประเด็นคือมีการจัดตั้งกองทุนกู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพ มีการจัดตั้งและหาตลาดในการจำหน่ายผลผลิต และมีการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพของคนในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มผลผลิต การพัฒนาด้านสังคม แบ่งเป็นการที่ผู้ด้อยโอกาสได้รับเบี้ยยังชีพอย่างสม่ำเสมอและมีการจัดเวทีประชาคมรับทราบความคิดเห็นของประชาชน ส่วนการพัฒนาด้านสาธารณสุขมีข้อย่อย 3 ข้อ คือ การได้รับการดูแลจากเจ้าหน้าที่อนามัยหรือโรงพยาบาล การเดินทางไปยังสถานบริการ และการรณรงค์ป้องกันโรคต่างๆอย่างสม่ำเสมอ

จากผลการศึกษาระดับตำบลพบว่า ครัวเรือนตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาด้านสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสังคม และด้านสาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลางส่วนด้านเศรษฐกิจมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ภาครัฐควรเน้นการพัฒนาในด้านที่ประชาชนมีระดับความพึงพอใจต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจก่อนเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะการจัดตั้ง และหาตลาดในการจำหน่ายผลผลิตทั้งนี้เนื่องจากในตำบลท่าชะมวง อาชีพส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร การจัดหาตลาดที่สามารถขายผลผลิตในราคาที่เป็นธรรมกับเกษตรกรจะทำให้เป็นการเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนและสามารถหลุดพ้นจากเส้นความยากจนได้

จากตารางที่ 3 ซึ่งเป็นการสรุปผลการศึกษาระดับความยากจนกับความพึงพอใจของครัวเรือนต่อการพัฒนา แยกเป็นหมู่บ้านพบว่าหมู่บ้านที่มีความยากจน 7 หมู่บ้าน มีระดับความพึงพอใจการพัฒนาที่แตกต่างกัน โดยหมู่บ้านที่มีสัดส่วนความยากจนมากที่สุด คือบ้านคลองยางแดง มีระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาหมู่บ้านในด้าน สาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนา ด้านสังคม และการพัฒนาด้านสาธารณสุขในระดับมาก ซึ่งถือว่าเป็นระดับความพึงพอใจที่สูงเมื่อเทียบกับหมู่บ้านอื่นๆ เนื่องจากบ้านคลองยางแดงเป็นหมู่บ้านที่ได้รับการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ และมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง และครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายที่มีการพึ่งพาอาศัยกัน ทำให้ระดับความพึงพอใจในการพัฒนาของรัฐอยู่ในระดับที่มีความพึงพอใจสูงกว่าหมู่บ้านอื่น ส่วนหมู่บ้านที่มีช่องว่างความยากจน และความรุนแรงของความยากจนมากที่สุดคือบ้านลานควาย มีระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาหมู่บ้านในด้าน ด้านสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาการพัฒนาด้านสังคม และการพัฒนาด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทางด้านเศรษฐกิจมีระดับความพึงพอใจน้อย เนื่องจากบ้านลานควายเป็นหมู่บ้านที่ครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา การคมนาคมอยู่ห่างไกลจากถนนสายหลัก รายได้ครัวเรือนที่ได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรจึงไม่มากนัก จึงมีระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับน้อยเมื่อเทียบกับการพัฒนาด้านอื่นๆ

ตารางที่ 3 การสรุปผลการศึกษาระดับความยากจนกับระดับความพึงพอใจของครัวเรือนต่อการพัฒนาแยกเป็นหมู่บ้าน

หมู่บ้านที่	ระดับความยากจนของครัวเรือน			ระดับความพึงพอใจของครัวเรือนต่อการพัฒนา			
	P ₀	P ₁	P ₂	ด้าน สาธารณูปโภค และโครงสร้าง พื้นฐาน	ด้าน เศรษฐกิจ	ด้านสังคม	ด้าน สาธารณสุข
1 บ้านลานควาย	0.200	0.080	0.057	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
2 บ้านดินคลอง	0	NA	NA	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
3 บ้านท่าชะมวง	0	NA	NA	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
4 บ้านคลองยางแดง	0.535	0.019	0.009	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก
5 บ้านหูนบ	0	NA	NA	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง
6 บ้านเนินนิมิต	0.055	0.007	0.001	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
7 บ้านนิคมพัฒนา 1	0	NA	NA	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
8 บ้านท่ามะปราง	0.09	0.049	0.037	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
9 บ้านช่องเขา	0	NA	NA	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
10 บ้านทุ่งเคี่ยม	0	NA	NA	ปานกลาง	น้อย	น้อย	ปานกลาง
11 บ้านนิคมพัฒนา 2	0.041	0.020	0.009	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
12 บ้านทุ่งนา	0	NA	NA	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
13 บ้านยางแดง	0.1	0.014	0.002	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
14 บ้านหนองไม้แก่น	0	NA	NA	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
15 บ้านคลองกอย	0.076	0.024	0.007	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อย
รวมทั้งตำบล	0.037	0.014	0.009	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง

สรุปและข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาสัดส่วนความยากจนพบว่าบ้านคลองยางแดงมีส่วนครัวเรือนที่มีความยากจนมากที่สุด หน่วยงานพัฒนาส่วนท้องถิ่นควรใช้การรวมกลุ่มการผลิตของสมาชิกกลุ่มอาชีพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพื่อให้สามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรม ส่วนบ้านลานควายที่มีช่องว่างความยากจนและความรุนแรงของความยากจนมากที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรใช้นโยบายที่เพิ่มรายได้ในระยะสั้น เช่นการจัดหาตลาดในการจำหน่ายข้าวซึ่งเป็นผลผลิตหลักของชุมชน และส่งเสริมให้มีกองทุนกู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะห่างของเส้นความยากจน ควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดสรรพื้นที่ทำกินแก่ครัวเรือน และปลูกฝังค่านิยมให้สมาชิกในครัวเรือนทำงานในท้องถิ่นมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- พิทักษ์สิทธิ์ อาชะภูติและคณะ. (2545). การศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนที่ยากจนดักดานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการวิจัย. วิทยาการ เชิงกุล.2545. โครงการพัฒนาตัวแบบชี้วัดความยากจนเชิงโครงสร้าง. โครงการศึกษาวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์. (2549). **คู่มือและแนวทางการใช้ดัชนีวัดการแก้ปัญหาความยากจน.** มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2545). **ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความ ยากจน.** กรุงเทพมหานคร.
- สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม ประเมินผลโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ. (2550). **รายงานการประเมินความยากจนปี 2550.**
- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา. (2553). **สำนักงานทะเบียนอำเภอรัตนภูมิ เมษายน พ.ศ. 2553.** สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2553, จาก <http://www.thachamuang.ac.th.htm>
- Foster, J., Greer, J., Thorbecke, E.(1984). Note and Comments: a Class of Decomposable Poverty measure. **Econometrica.** 52(3)